

Српско археолошко друштво

Музеј Понишавља Пирот

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

XXXVIII СКУПШТИНА И ГОДИШЊИ СКУП

Пирот, 4. - 6. јун 2015. године

Програм, извештаји и апстракти

Пирот 2015

ћемо посветити покушају препознавања разграничења унутар саме територије рудничког домена. Као полазна тачка послужило нам је широко прихваћено мишљење да се унутар једног рудничког дистрикта налазило неколико подцелина: главно насеље у коме се налазио центар рудничке економије, индустрије и администрације, са војном постајом уз њега (*vicus/vici metalli*); централна зона рудника у којој су се налазили рудокопи и постројења за прераду руде (*metallum* или *metalla*); укупна, шира територија која је обухватала пашњаке, обрадиву земљу, шуме које су давале гориво за прераду руде, каменоломе, мања насеља и слично (*territorium metalli*).

Упркос дугој историји истраживања античког Космаја и римских рудника на њему, подаци којима располажемо заправо су веома оскудни, и у великој мери ограничавају могућности разматрања организације живота у римско време. Стање документације са досадашњих истраживања углавном не дозвољава било каква комплекснија контекстуална разматрања, док за највећи део публикованих артефаката није могуће не само одредити ближе контексте у оквиру којих су пронађени, већ ни место налаза на нивоу поуздано убицираног локалитета.

Због тога ћемо при покушају да на темељу расположиве грађе укажемо на могућу идентификацију дела линије разграничења између уже и шире рудничке територије користити најпре епиграфску грађу, која је и до сада била превасходни извор када је у питању уређење космајских рудника, а посебну пажњу ћемо поклонити и просторном распореду одређених врста археолошких локалитета.

Софија Петковић, Археолошки институт, Београд

ЗАШТИТНА АРХЕОЛОШКА ИСКОПАВАЊА НА ЛОКАЛИТЕТУ БЕГОВ МОСТ-СТАНИЧЕЊЕ НА ТРАСИ АУТОПУТА Е80, КОРИДОР 10-ИСТОЧНИ КРАК

Локалитет Бегов мост се налази у атару села Станичење у подножју брда Градац, југозападно од касноантичког и рановизантијског утврђења на овом узвишењу. На овој локацији је археолошким надзором земљаних радова у зони експроприације на траси изградње аутопута Е 80 констатовано касноантичко налазиште, које се манифестује већом количином ломљеног и притесаног камена, фрагментима античких опека и уломцима касноантичке грнчарије. Такође, у профилу усека нове трасе аутопута уочени су укопи скелетних гробова, оријентисаних у правцу запад-ис-

ток, са одступањем ка југу, што је указивало на некрополу хришћанске провениенције. С обзиром на близину утврђења Градац, претпостављено је да се ради о некрополи насеља у подграђу, која се може датовати у касноантички, рановизантијски или раносредњовековни период.

Заштитна археолошка ископавања су реализована ископавањем 4 сонде, укупне површине од 146,90 m², просечне дубине од 1,20 m од површине, а највеће дубине од 1,80 m од површине тла. Резултати истраживања показују да се на овом простору налазила периферија касноантичке некрополе, која се оквирно може датовати од средине IV до краја VI века. Истражено је укупно 57 гробова, оријентације запад – исток, са одступањем ка југу, који су укопавани на растојњу од 1 – 1,20 m, по систему „шах поља“, тако да формирају тип некрополе „на редове“. Укопи, углавном, нису оштећивали старије сахране, што сведочи о постојању надземних обележја гробова, осим у два случаја, што указује на дужи период сахрањивања на овој некрополи. Покојници су сахрањивани без икаквих украса, а у гроб нису полагани прилози, што сведочи о хришћанској популацији и о скромном социо-економском статусу становништва. Осим, фрагментованих, аморфних и јако кородираних гвоздених предмета нађених у појединим гробовима, нађено је неколико фрагмената касноантичке грнчарије, фрагмент наруквице од гагата и два бронзана новчића, од којих се један може датовати у крај III или почетак IV века. Ово отежава прецизно датовање гробова. Међутим, о времену када је некропола настала сведоче погребни ритуал и типови гробних конструкција.

Некропола је укопавана у чак два праисторијска слоја (слојеви В и С), у којима је нађена већа количина фрагмената грнчарије и животињских костију, као и неколико кремених ножића и одбитака. На основу типова керамичких посуда, слојеви су датовани у период енеолита (култура Бубањ – Хум). Такође, откривени су и делови праисторијских објекта, што сведочи о постојању енеолитског насеља на лесној тераси у подножју брда Градац, изнад десне обале Нишаве.

Душан Рашковић, Крушевац

СКУПНИ НАЛАЗ-ОСТАВА РИМСКОГ НОВЦА НА ЛОКАЛИТЕТУ ВИСИНСКОГ УТВРЂЕЊА УКОСА У ГРАД СТАЛАЋУ

Локалитет утврђења „Укоса“ налази се у Град Сталаћу, на 1,5 км јужно од средњовековног града „Кула Тодора од Сталаћа“, на коси Мој-

CIP - Каталогизација у публикацији -
Народна библиотека Србије, Београд

902/904(4-12)''2014''(048)

903/904:005.745(497.11)''2014''(06)

902/904:061.2(497.11)''2014''(06)

СРПСКО археолошко друштво (Београд). Скупштина (38 ; 2015 ; Пирот)
Програм, извештаји, апстракти : Српско археолошко друштво, XXXVIII
Скупштина и годишњи скуп, Пирот, 4. - 6. јун 2015. године / [приредили
Војислав Филиповић, Драгана Антоновић]. - Београд : Српско археолошко
друштво ; Пирот : Музеј Понишавља, 2015 (Пирот : Пи-пресс). - 111 стр. ;
21 cm

Текст на више језика. - Тираж 200.

ISBN 978-86-80094-01-4

1. Српско археолошко друштво (Београд). Годишњи скуп (38 ; 2015 ; Пирот)

а) Српско археолошко друштво (Београд) - 2015 б) Археолошка
истраживања - Југоисточна Европа - Апстракти

COBISS.SR-ID 215296524